

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор, голова Вченої ради

Наталя ФАЛЬКО
«24» грудня 2024 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

П-45-46-95-2024

Редакція 07

Ухвалено Вченою радою університету
Протокол від «24» грудня 2024 року № 7

Уведено в дію з «24» грудня 2024 року
Наказ від «24» грудня 2024 року
№ 94/01-05

Цей документ є
інтелектуальною власністю
поширенню без відома Університету
НЕ ПІДЛЯГАЄ

Запоріжжя
2024

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-45-46-95-2024	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 07	
		Аркушів 13	Аркуш 2

ЗМІСТ

1.	Загальні положення	3
2.	Організаційно-методичне забезпечення формування Каталогу вибіркового освітніх компонентів	5
3.	Порядок здійснення вибору освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	7
4.	Особливості комплектування груп здобувачів для вивчення вибіркового освітніх компонентів освітніх рівнів «бакалавр», «магістр»	10
5.	Особливості вибору освітніх компонентів здобувачами освітнього рівня «доктор філософії»	12
6.	Прикінцеві положення	13

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-45-46-95-2024	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 07	
		Аркушів 13	Аркуш 3

1. Загальні положення

1.1. Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (далі – Положення) регламентує порядок методичного, інформаційного та організаційного забезпечення права здобувачів вищої освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (далі – Університет) на вільний вибір освітніх компонентів як механізму формування індивідуальної освітньої траєкторії, передбаченого пунктом 15 частини першої статті 62 Закону України «Про вищу освіту» та Положенням про організацію освітнього процесу в Університеті.

1.2. Положення розроблено на основі законів України «Про освіту» від 05.09.2017 року № 2145-VIII (зі змінами), «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року № 1556-VII (зі змінами) та нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України, прийнятих відповідно до цих документів, в тому числі Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261, наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм» від 01.02.2021 р. № 128, а також з урахуванням чинних внутрішніх положень Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

1.3. Вільний вибір освітніх компонентів здійснюється здобувачем вищої освіти в обсязі, що становить не менш 25% загального обсягу кредитів ЄКТС, передбачених освітньою програмою (не менше ніж 10 % для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання). При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших освітніх програм та рівнів вищої освіти.

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-45-46-95-2024	
		Редакція 07	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 13	Аркуш 4

1.4. Безпосередній вибір освітніх компонентів здобувач здійснює самостійно і свідомо як активний учасник освітнього процесу.

1.5. Для інформування здобувачів вищої освіти про пропоновані Університетом вибіркові освітні компоненти на офіційному сайті Університету розміщено Каталог вибіркових освітніх компонентів (далі – Каталог).

1.6. У Каталозі міститься інформація про вибіркові освітні компоненти (далі – ВОК), вибіркові освітні компоненти зі спеціальності (далі – ВОКС), запропоновані на наступний рік навчання, посилання на каталог освітніх програм Університету, результати вибору освітніх компонентів здобувачами.

1.6.1. ВОК надають можливість набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), отримання, розвинення та вдосконалення способів мислення, морально-етичних цінностей, світоглядних, громадських якостей, сприяють всебічному розвитку та загально-культурній підготовці особистості, академічній мобільності тощо.

1.6.2. ВОКС надають можливість поглибленої підготовки за спеціальністю, або освітньою програмою, що визначають характер майбутньої діяльності, сприяють академічній мобільності здобувача вищої освіти та його особистим інтересам. Здобувач вищої освіти має можливість поглибити свої знання та здобути додаткові загальні і професійні компетентності в межах спеціальності або споріднених спеціальностей і галузей знань.

1.7. Здобувач вищої освіти обирає освітні компоненти з Каталогу відповідно до навчального плану його освітньої програми, який визначає кількість і обсяг освітніх компонентів вільного вибору відповідно до семестру навчання.

1.8. Здобувач вищої освіти має право обирати зазначені у Каталозі на наступний навчальний рік ВОК, ВОКС, а також освітні компоненти, що пропонуються як обов'язкові для інших освітніх програм (присвоєння додаткової спеціальності у цьому випадку не передбачається). У такому разі

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-45-46-95-2024	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 07	
		Аркушів 13	Аркуш 5

цей обов'язковий освітній компонент має бути представлений в Каталозі вибіркового освітніх компонентів.

1.9. Вибір освітніх компонентів здійснюється здобувачем вищої освіти через електронну автоматизовану систему Університету «Вибір освітніх компонентів», відповідно до Інструкції по користуванню системою, з обов'язковим зазначенням пріоритету вивчення вибіркового освітнього компоненту.

1.10. Здобувач вищої освіти має можливість обрати освітні компоненти в іншому закладі вищої освіти у якості реалізації права на академічну мобільність.

1.11. Інформаційно-методичний супровід здобувача вищої освіти у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії забезпечує гарант освітньої програми та куратор ECTS.

1.12. Після завершення процедури вибору, обрані здобувачем освітні компоненти фіксуються ним в індивідуальному навчальному плані, який візується гарантом освітньої програми, затверджується деканом факультету / керівником відділу.

1.13. Усі вибіркові освітні компоненти, внесені здобувачами вищої освіти в індивідуальний навчальний план є обов'язковими для вивчення. Здобувачі вищої освіти не можуть після початку навчального семестру відмовитись від вивчення запланованого освітнього компоненту. Відмова від запланованого освітнього компоненту спричиняє академічну заборгованість.

2. Організаційно-методичне забезпечення формування Каталогу вибіркового освітніх компонентів

2.1. До 01 жовтня кафедри Університету затверджують для вивчення у наступному навчальному році:

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-45-46-95-2024	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 07	
		Аркушів 13	Аркуш 6

– вибіркові освітні компоненти (для освітнього рівня «бакалавр» – не менше чотирьох ВОК, для освітнього рівня «магістр» – не менше двох ВОК; для освітньо-наукового рівня «доктор філософії» – не менше чотирьох ВОК);

– вибіркові освітні компоненти зі спеціальності (ВОКС).

2.2. До 01 листопада НПП, які забезпечують освітній процес за ВОК і ВОКС, готують робочі програми для інформування здобувачів вищої освіти про особливості і переваги освітнього компонента.

2.2.1. ВОК планується у обсязі 4 кредитів ЄКТС (освітні рівні «бакалавр», «магістр» денної форми навчання – 3 год. на тиждень, з них 2 год. лекцій, 1 год. семінарських/практичних занять). ВОК спрямовані, як правило, на формування загальних компетентностей та soft-skills здобувачів вищої освіти.

2.2.2. ВОКС, який пропонується до включення у Каталог, планується в обсязі 4 кредитів ЄКТС (освітні рівні «бакалавр», «магістр» денної форми навчання – 3 год. на тиждень, з них 2 год. лекцій, 1 год. семінарських/практичних занять). ВОКС спрямований, як правило, на формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання однієї чи кількох освітніх програм зазначеної спеціальності.

2.2.3. Перелік і змістове наповнення ВОК і ВОКС можуть обговорюватися зі стейкхолдерами з метою врахування тенденцій розвитку спеціальності, галузі знань і регіональної специфіки.

2.2.4. Робочі програми ВОК та ВОКС укладаються і затверджуються відповідно до чинних положень Університету.

2.3. До 15 листопада кафедри, які забезпечують освітній процес за ВОК і ВОКС, передають до деканату пакет матеріалів: перелік ВОК, перелік ВОКС та посилання на робочі програми у відкритому доступі, а також інформацію про кількість вибірових компонентів (із зазначенням групи, курсу, рівня вищої освіти, назви факультету, форми навчання).

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-45-46-95-2024	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 07	
		Аркушів 13	Аркуш 7

2.4. До 20 листопада деканат перевіряє комплектність матеріалів, які забезпечують освітній процес за ВОК і ВОКС, і передає його в навчальний відділ.

2.5. До 30 листопада навчальний відділ з матеріалів, поданих деканатами, формує Каталог вибіркового освітніх компонентів на наступний навчальний рік і передає його до Центру ІТ і цифрової трансформації.

2.6. До 15 грудня Центр ІТ і цифрової трансформації розміщує на офіційному сайті Університету Каталог вибіркового освітніх компонентів на наступний навчальний рік.

3. Порядок здійснення вибору освітніх компонентів здобувачами вищої освіти

3.1. Протягом листопада та грудня куратори ECTS проводять консультації для здобувачів вищої освіти щодо особливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії.

3.2. Протягом грудня-лютого деканати організують зустрічі здобувачів з науково-педагогічними працівниками відповідних кафедр, представниками Центру ІТ і цифрової трансформації з метою інформування здобувачів про ВОК і ВОКС, представлені у Каталозі, та процедурою їх вибору.

3.3. Протягом перших двох тижнів другого семестру деканати факультетів формують актуальні списки здобувачів, які здійснюватимуть вибір освітніх компонентів, та подають їх до Центру ІТ і цифрової трансформації.

3.4. З 01 лютого до 10 лютого здобувачі вищої освіти здійснюють самостійний свідомий вибір освітніх компонентів за допомогою автоматизованої електронної системи Університету «Вибір освітніх компонентів». Здобувач вищої освіти може обрати будь-який ВОК чи ВОКС з Каталогу, а також обов'язковий освітній компонент з іншої освітньої програми, якщо відповідна робоча програма представлена у Каталозі (з урахуванням

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-45-46-95-2024	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 07	
		Аркушів 13	Аркуш 8

особливостей власної освітньої програми і необхідності вивчення дисциплін-передумов), обов'язково зазначивши пріоритет його вивчення.

3.3.1. Здобувачі освітніх рівнів «бакалавр» і «магістр» здійснюють вибір ВОК та ВОКС щорічно на наступний навчальний рік. Здобувачі освітнього рівня «доктор філософії» здійснюють вибір ВОК та ВОКС на весь період навчання.

3.3.2. У навчальних планах освітніх програм вибіркового складника, як правило, передбачається з III семестру для освітнього рівня «бакалавр», з II семестру – для освітнього рівня «магістр», з III семестру – для освітнього рівня «доктор філософії».

3.3.3. Здобувачі освітнього рівня «магістр» здійснюють вибір ВОК та ВОКС на II семестр поточного навчального року з Каталогу попереднього навчального року протягом двох тижнів після зарахування до Університету. Для цього деканати факультетів протягом першого тижня після зарахування формують актуальні списки здобувачів, які здійснюватимуть вибір освітніх компонентів, та подають їх до Центру ІТ і цифрової трансформації. Центр ІТ і цифрової трансформації, гаранті освітніх програм, куратори ECTS мають пересвідчитись, що зазначені здобувачі Університету зареєструвалися на ВОК і ВОКС на II семестр поточного навчального року, про що повідомляють відповідний деканат.

3.3.4. З 10 лютого до 1 березня Центр ІТ і цифрової трансформації, гаранті освітніх програм, куратори ECTS, деканати/відділ аспірантури і докторантури мають пересвідчитись, що всі здобувачі Університету зареєструвалися на ВОК і ВОКС на наступний навчальний рік, включно зі здобувачами освітнього рівня «доктор філософії» на весь період навчання.

3.4. Формування груп здобувачів для вивчення освітніх компонентів відбувається за допомогою автоматизованої електронної системи Університету

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-45-46-95-2024	
		Редакція 07	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 13	Аркуш 9

«Вибір освітніх компонентів» до 05 березня поточного навчального року з урахуванням указаного здобувачами пріоритету ВОК чи ВОКС.

3.4.1. До 10 березня поточного навчального року деканати на основі результатів формування груп автоматизованою електронною системою «Вибір освітніх компонентів» готують проекти наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК і ВОКС здобувачами вищої освіти (окремо для денної і для заочної форми навчання) по освітнім компонентам, які викладаються на відповідному факультеті. Проект наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК і ВОКС здобувачами вищої освіти освітнього рівня «доктор філософії» готує відділ аспірантури та докторантури у зазначені вище терміни.

3.4.2. До 15 березня поточного навчального року навчальний відділ на основі проектів наказів деканатів готує узагальнений наказ про затвердження персонального складу груп для вивчення вибіркового освітніх компонентів здобувачами вищої освіти на наступний навчальний рік (окремо для денної і для заочної форми навчання).

3.4.3. Наказ про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК і ВОКС здобувачами вищої освіти зберігається в деканатах та навчальному відділі.

3.5. На підставі вищезазначеного наказу здобувач вищої освіти вносить до індивідуального навчального плану вибірково освітні компоненти. Індивідуальні плани візує гарант, затверджує декан факультету до початку семестру, в якому буде вивчатися ВОК і ВОКС. Індивідуальний план освітньо-наукової роботи здобувача освітнього рівня «доктор філософії» складається на весь період його підготовки і затверджується Вченою радою факультету упродовж двох місяців з дати зарахування до аспірантури.

3.6. Деканати / відділ аспірантури і докторантури на підставі наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК здобувачами

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-45-46-95-2024	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 07	
		Аркушів 13	Аркуш 10

вищої освіти надають навчальне навантаження на наступний навчальний рік на відповідні кафедри. Деканати на підставі наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК здобувачами освітнього рівня «магістр» на другий семестр поточного навчального року надають відповідне навчальне навантаження на кафедри.

4. Особливості комплектування груп здобувачів для вивчення вибіркового освітнього компонента освітніх рівнів «бакалавр», «магістр»

4.1. Мінімальна кількість здобувачів вищої освіти для формування групи для вивчення вибіркового освітнього компонента є економічно обґрунтованою і становить як правило 25 осіб.

4.2. У разі, якщо з певного освітнього компонента не сформувалася група, то здобувачі, які його обрали, переміщуються за допомогою автоматизованої електронної системи Університету «Вибір освітніх компонентів» у групу освітнього компонента, який вони зазначили за наступним пріоритетом вивчення.

4.3. У разі запису на вибіркового освітнього компонента максимальної кількості здобувачів (100 осіб) запис на цей ВОК/ВОКС на наступний навчальний рік зупиняється. Відповідно здобувачі, які не встигли записатися на цей ВОК/ВОКС, можуть записатися наступного навчального року, якщо цей компонент буде представлений у Каталозі.

4.4. Здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітніми програмами, згідно з якими заплановано вільний вибір освітніх компонентів раніше, ніж зазначено у п.3.3.2, подають упродовж першого навчального тижня до деканату заяви у паперовому/електронному вигляді (за бажанням здобувача) щодо вивчення ВОК/ВОКС. У цьому разі вони мають змогу доєднатися до вже сформованих груп з вивчення ВОК/ВОКС на поточний навчальний рік. Заява зберігається в деканаті факультету протягом одного року. Навчальний відділ

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-45-46-95-2024	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 07	
		Аркушів 13	Аркуш 11

готує проєкт наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК/ВОКС здобувачами вищої освіти у тижневий термін.

4.5. Здобувачі освітнього рівня «магістр», які зараховані до Університету пізніше зазначених цьому Положенні строків вибору ВОК і ВОКС, подають впродовж першого навчального тижня до деканату заяви у паперовому/електронному виді (за бажанням здобувача) щодо вивчення ВОК і ВОКС. У цьому разі вони мають змогу доєднатися до вже сформованих груп з вивчення ВОК і ВОКС. Заява зберігається в деканаті факультету протягом одного року. Деканат готує проєкт наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК/ВОКС здобувачами вищої освіти у тижневий термін і надсилає в навчальний відділ.

4.6. У випадку, якщо здобувач вищої освіти не приймав участь у виборі освітніх компонентів у встановлений термін (тривала хвороба, академічна відпустка, переведення здобувача з іншого ЗВО), він має здійснити вибір освітніх компонентів з переліку тих, з яких вже сформовані групи, у тижневий термін з виходу на навчання шляхом подання до деканату заяви у паперовому/електронному виді (за бажанням здобувача). Заява зберігається в деканаті факультету протягом одного року. Навчальний відділ готує проєкт наказу про затвердження персонального складу груп для вивчення ВОК/ВОКС здобувачами вищої освіти у тижневий термін.

4.7. У випадку, якщо здобувач має бажання обрати освітні компоненти в іншому закладі вищої освіти у якості реалізації права на академічну мобільність, реалізація цього права здійснюється з урахуванням наступних етапів:

4.7.1. Наявність в Університету укладеного договору про співпрацю з закладом вищої освіти, в якому здобувач планує обрати освітні компоненти.

4.7.2. Університет готує лист до іншого закладу вищої освіти про надання можливості здобувачу вивчати вибіркового освітній компонент в іншому ЗВО.

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-45-46-95-2024	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 07	
		Аркушів 13	Аркуш 12

4.7.3. Університет-партнер готує наказ, відповідно до якого здобувач включається до певної групи з вивчення вибіркового освітнього компоненту.

4.7.4. По завершенню вивчення вибіркового освітнього компоненту, здобувач отримує в університеті-партнері відомість успішності і довідку про проходження вибіркового освітнього компонента, у якій зазначається назва освітнього компонента, досягнуті програмні результати та оцінка.

4.7.5. На основі отриманої довідки, відповідно до Положення про академічну мобільність зазначені відомості переносяться в індивідуальний план здобувача, залікову книжку і навчальну картку студента.

5. Особливості вибору освітніх компонентів здобувачами освітнього рівня «доктор філософії»

5.1. Мінімальна кількість здобувачів вищої освіти для формування групи для вивчення ВОК і ВОКС не встановлюється для здобувачів освітнього рівня «доктор філософії», кількісний склад груп яких є малочисельним і враховує індивідуальну освітньо-наукову траєкторію здобувача та тематику дисертаційного дослідження.

5.2. Здобувач освітнього рівня «доктор філософії» має право вносити зміни до свого індивідуального плану на підставі п. 26 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261 Зміни до вибіркової частини індивідуального плану освітньо-наукової роботи здобувач вищої освіти може внести не пізніше, ніж за два місяці до початку навчального року за обґрунтованою заявою, поданою у відділ аспірантури та докторантури. Зміни, внесені до індивідуального плану освітньо-наукової роботи, затверджуються вченою радою факультету в установленому порядку. Зміна обраних освітніх

МОН України	Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти	П-45-46-95-2024	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 13	Аркуш 13

компонентів після початку навчального семестру, в якому вони викладаються, не допускається.

6. Прикінцеві положення

6.1. Це Положення набирає чинності з дня його затвердження Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького та введення в дію наказом ректора.

6.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться та затверджуються Вченою радою Університету у тому ж порядку, що і саме Положення.

6.3. Контроль за дотримання вимог Положення покладається на завідувачів кафедр, деканати факультів і першого проректора Університетів.

Відповідальний за укладання
Положення

Олеся ПРОКОФ'ЄВА

Погоджено
Провідний юрисконсульт

Наталія ПРЕДМЕСТНІКОВА